

C-701/22. sz. ügy

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás

A benyújtás napja:

2022. november 15.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Curtea de Apel Cluj (kolozsvári ítélőtábla, Románia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. december 15.

Felperes:

SC AA SRL

Alperes: Ministerul Fondurilor Europene (MFE) (európai alapok
minisztériuma, Románia)**Az alapeljárás tárgya**

Egy, a Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) (Európai Regionális Fejlesztési Alap; a továbbiakban: ERFA) vissza nem térítendő támogatásában részesülő gazdasági társaság keresete, amellyel az elszámolható költségek késedelmes visszatérítése miatt az uniós alapok kezelésére hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságnak a késedelmi kamatok megfizetésére és kártérítésre kötelezését kéri.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

A hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvének, az egyenértékűség elvének és a 2011/7/EU irányelvnek az értelmezése

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1 Úgy kell-e értelmezni a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvét az egyenértékűség elvével összefüggésben, hogy azzal ellentétes az, ha a nyereségérdekelt társaságot üzemeltető és az ERFA vissza nem térítendő támogatásában részesülő jogi személy az elszámolható költségek késedelmes kifizetése miatt késedelmi kamatra (büntetőkamatra) tehet szert valamely tagállam hatóságától arra az időszakra vonatkozóan, amely alatt hatályban volt egy, e költségek visszatérítését kizáró, később bírósági határozattal megsemmisített közigazgatási jogi aktus ?
- 2 Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: a késedelmi kamat összegének meghatározása szempontjából relevanciával bír-e a támogatás kedvezményezettje véttségének az említett határozatban történő megállapítása, tekintettel arra, hogy az uniós alapok kezelésére hatáskörrel rendelkező hatóság a szóban forgó határozat meghozatalát követően végül az összes költséget elszámolhatónak minősítette?
- 3 Az egyenértékűség elvének a késedelmi kamatoknak az ERFA-ból származó vissza nem térítendő támogatás kedvezményezettje javára történő elismerése időpontjára vonatkozóan történő értelmezése során relevanciával bír-e az olyan nemzeti szabály, amelynek értelmében szabálytalanság megállapítása esetén az egyetlen jogkövetkezmény az anyagi előny nyújtásának elmaradása vagy – adott esetben – annak a nyújtott mértékben, kamatfizetés nélkül történő visszavonása (a jogalap nélkül fizetett összegek visszatérítése), noha a szóban forgó összegek kedvezményezettje a visszatérítésük időpontjáig jogosult volt ezen összegeket felhasználni, és az Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 (66/2011. sz. sürgősségi kormányrendelet) 42. cikke (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezések kizárólag az említett visszatérítés előírt jogszabályi határidőn belül, vagyis a követelés közzétételétől számított 30 napon belül történő teljesítésének elmaradása esetén teszi lehetővé kamatoknak az említett határidő lejártát követően történő felszámítását?
- 4 Ellentétes-e az EUMSZ 288. cikk (3) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel az, ha a jelen ügyben szereplőkhöz hasonló körülmények között valamely nemzeti szabály a 2011/7/EU irányelv alkalmazhatóságát kiterjeszti az uniós alapok kezelésére hatáskörrel rendelkező hatóság és egy nyereségérdekelt társaságot üzemeltető jogi személy által az ERFA vissza nem térítendő támogatásának nyújtására vonatkozóan megkötött szerződés esetére is?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2006. július 11-i 1083/2006/EK tanácsi rendelet 60. cikke

EUMSZ 288. és EUMSZ 325. cikk

A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. és 2. cikke

A nemzeti jog hivatkozott rendelkezései

A Legea nr. 287/2009 privind Codul civil (a román polgári törvénykönyvről szóló 287/2009. sz. törvény) pénzügyi kötelezettségek esetén járó késedelmi kamatokkal kapcsolatos 1.535. cikke, amelynek értelmében a hitelezőt valamely pénzügyi kötelezettség lejáratkor történő megfizetésének elmaradása esetén a felek megállapodása szerinti összeg vagy – annak hiányában – a jogszabály által előírt összeg után anélkül illetik meg késedelmi kamatok a lejárat napjától a kifizetés időpontjáig terjedő időszakra vonatkozóan, hogy bizonyítania kellene [hog]y kár [érte].

Az Ordonanța Guvernului nr. 13 din 24 august 2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar (a pénzügyi kötelezettségeket terhelő törvényes ügyleti és késedelmi kamatokról, valamint a banki ágazatban egyes pénzügyi és adójogi intézkedéseknek szabályozásáról szóló, 2011. augusztus 24-i 13. sz. kormányrendelet) pénzügyi kötelezettségeket terhelő törvényes ügyleti és késedelmi kamatokkal kapcsolatos I. címe:

- az 1. cikk, amelynek értelmében a felek a szerződésben a pénzkölcsön visszafizetésének és valamely pénzügyi kötelezettség megfizetése késedelmének esetére alkalmazandó kamatlábat is szabadon határozhatják meg;
- a 3. cikk, különösen pedig annak (2¹) bekezdése, amelynek értelmében az eladók vagy szolgáltatók, valamint az eladók vagy szolgáltatók és az ajánlatkérő szervek közötti jogviszonyokban a késedelmi kamatok a referencia-kamatláb és 8 százalékpont összegének felelnek meg;
- a 10. cikk, amelynek értelmében a Codul civil (polgári törvénykönyv) különböző rendelkezései – köztük az 1535. cikk – vonatkozik a késedelmi kamatokra.

A Legea nr. 72 din 28 martie 2013 privind măsurile pentru combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată a unor sume de bani rezultând din contracte încheiate între profesioniști și între aceștia și autorități contractante (a kereskedők, valamint a kereskedők és az ajánlatkérő szervek által megkötött szerződésekből eredő egyes pénzügyi kötelezettségek megfizetésére irányuló kötelezettségek késedelmes teljesítésének kezelését szolgáló intézkedésekről szóló, 2013. március 28-i 72. sz. törvény) 20. cikke, amely beiktatja a (2¹) bekezdést a 13/2011. sz. kormányrendeletbe, és 22. cikke, amelynek értelmében az „eladónak vagy a szolgáltatónak” a fent említett (2¹) bekezdésben szereplő fogalma minden,

nyereségérdekelt vállalkozást működtető természetes vagy jogi személyt magában foglal.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66 din 29 iunie 2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora (az uniós alapok és/vagy a járulékos állami alapok lehívása és felhasználása során elkövetett szabálytalanságok megelőzéséről, megállapításáról és szankcionálásáról szóló, 2011. június 29-i 66. sz. sürgősségi kormányrendelet) 42. cikke, amely többek között úgy rendelkezik, hogy a szabálytalanságból eredő költségvetési követelések a követelésben meghatározott fizetési határidő lejártakor vagy a követelés közzétételétől számított 30 napon belül esedékesek.

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A korlátolt felelősségű gazdasági társaságnak minősülő felperes az „Achiziție de echipamente pentru creșterea capacității de producție SC AA SRL” (az SC AA SRL termelési kapacitásának növelését szolgáló eszközbeszerzés) címet viselő projekt megvalósítása kapcsán az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) keretében a Programul operațional sectorial de creștere a competitivității economice (a gazdasági versenyképesség fokozását szolgáló ágazati operatív program) vissza nem térítendő támogatásának kedvezményezettje.
- 2 A Ministerul Fondurilor Europene (MFE) (európai alapok minisztériuma, Románia) alperes – mint a program irányító hatósága – a felperessel 2015. április 22-én megkötött támogatási szerződéssel kötelezettséget vállalt legfeljebb 3 334 257,20 RON (román lej) összegű vissza nem térítendő támogatás nyújtására, a felperes pedig [vállalja], hogy a projekthez – a projekt elszámolható költségeihez történő saját hozzájárulásnak megfelelő – 3 334 257,20 RON összegben, valamint a projekt el nem számolható összegének minősülő 2 385 556,64 RON összegben társfinanszírozást nyújt.
- 3 Habár a projekt teljeskörűen megvalósult az előírt határidőkön belül, az alperes 2016. augusztus 29-én megszüntette a támogatási szerződést arra hivatkozással, hogy a felperes egy bizonyos számú eszköz beszerzésének alkalmával nem tartotta tiszteletben az átláthatóság elvét.
- 4 A közigazgatási bíróság a felperes által a szerződés megszüntetéséről szóló határozat ellen előterjesztett kereset alapján megsemmisítette a szóban forgó határozatot, mivel a szerződés megszüntetéséről szóló határozatot a projekt megvalósulására tekintettel aránytalannak ítélte meg; a szóban forgó bíróság arra is rámutatott, hogy az alperes kevésbé drasztikus intézkedéseket, például pénzügyi korrekciókat is alkalmazhatott volna a felperessel szemben.
- 5 Ebben az összefüggésben az alperes 2021. május 6-án teljeskörűen megfizette az elszámolható költségeket.

- 6 A felperes az elszámolható költségek visszatérítése iránti kérelem tárgyában történő határozathozatalt követően a kérdést előterjesztő bírósághoz benyújtott kereset révén jelenleg a kereset benyújtásának napjától a fent említett elszámolható költségek tényleges megfizetésének napjáig terjedő időszakra vonatkozó törvényes kamatoknak a megfizetését, valamint az alperesnek kamatok és jutalékok jogcímén 28 983,65 RON összegű kártérítés megfizetésére való kötelezését kéri.
- 7 A felperes e tekintetben a polgári törvénykönyvnek a kamatok alperes követelése lejártának időpontjától történő megfizetésére vonatkozó rendelkezéseire utal. A felperes a kártérítési követelést illetően előadja, hogy kénytelen volt a projekt megvalósítása céljából korábban megkötött hitelszerződésekre vonatkozóan további költségeket eredményező kiegészítéseket megkötni.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 8 A kérdést előterjesztő bíróság az első három kérdés indokolásában rámutat arra, hogy a szóban forgó helyzetre vonatkozóan – amelyben az ERFA vissza nem térítendő támogatására vonatkozó szerződés megszüntetéséről szóló határozatot közigazgatási bíróság jogerősen megsemmisítette – nem léteznek olyan konkrét rendelkezések, amelyek lehetővé tennék a hatáskörrel rendelkező hatóság kamatfizetésre történő kötelezését abban az esetben, ha az elszámolható összegeket késedelmesen, a támogatási szerződést megszüntető határozat jogerős megsemmisítését követően térítette vissza.
- 9 A kérdést előterjesztő bíróság – azzal kapcsolatban, hogy az uniós jog, különösen pedig a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elve lehetővé teszi-e ezt – úgy ítéli meg, hogy nem létezik egységes bírósági gyakorlat. Egyes nemzeti bíróságok tehát úgy ítélték meg, hogy a támogatási szerződés kedvezményezettje – eladói vagy szolgáltatói minőségében – a jogbiztonság, a bizalomvédelem és az egyenértékűség elvére hivatkozással kérheti azoknak a károknak a megtérítését, amelyek abból erednek, hogy nem rendelkezhetett késedelem nélkül az esedékes összegekkel. E tekintetben nem bír relevanciával az a tény, hogy az uniós jog és a nemzeti jog nem tartalmaz kifejezetten ilyen rendelkezéseket, sem pedig az, hogy közigazgatási szerződésről van szó, és a pénzügyi támogatás nyújtása ingyenes. Egyes bíróságok úgy ítélték meg, hogy a nemzeti jognak a támogatási szerződésekre vonatkozó jogi előírásokat szabályozó rendelkezéseit kiegészítik a polgári törvénykönyv és a 13/2011. sz. kormányrendelet általános jogi rendelkezései.

Más bíróságok viszont úgy ítélték meg, hogy mivel a vissza nem térítendő támogatásokat szabályozó nemzeti jogszabályok nem rendelkeznek a késedelmi kamatokhoz való jogról, a szóban forgóhoz hasonló ügyben nem ismerhetők el késedelmi kamatok. A támogatás nyújtója nem eladó vagy szolgáltató, és az érdekelt felek közötti jogviszonyra nem vonatkoznak az eladók vagy szolgáltatók által megkötött jogi aktusokat szabályozó nemzeti jogi rendelkezések. Az Európai

Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint, amennyiben az uniós jog nem rendelkezik a kamatfizetésről, az eljárási autonómia elve alapján a nemzeti jogban kell meghatározni a kamatfizetés módjait és feltételeit.

- 10 A kérdést előterjesztő bíróság arra kíván választ kapni, hogy a támogatási szerződés jogi természetére tekintettel az Unió pénzügyi érdekeinek védelmével, különösen pedig a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvével mindazonáltal nem összeegyeztethetetlen-e a kamatfizetés abban az esetben, amelyben a késedelmi kamatok fizetésére vonatkozó polgári jogi rendelkezéseket kell alkalmazni.
- 11 Ezenfelül a kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést is felveti, hogy a támogatás kedvezményezettje vétkességének figyelembevétele tekintetében korlátozható-e a késedelmi kamatok összege.
- 12 A kérdést előterjesztő bíróság a harmadik kérdést illetően előadja, hogy a 66/2011. sz. sürgősségi kormányrendelet 42. cikke (1) és (2) bekezdésének alkalmazásában az anyagi előny kedvezményezettje szabálytalanságok megállapítása esetén kizárólag akkor lehet köteles késedelmi kamat fizetésére, ha a visszatérítést a követelés közlésétől számított 30 napon belül nem teljesíti. Márpedig az EUMSZ 325. cikk értelmében a tagállamok az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás leküzdésére megteszik ugyanazokat az intézkedéseket, mint amelyeket a saját pénzügyi érdekeiket sértő csalás leküzdésére tesznek.
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság annak megállapítását kéri, hogy az egyenértékűség elve nem követeli-e meg, hogy – a jelen esetben is, amely nem hasonlít az anyagi előny visszavonásának esetére – a késedelmi kamatok kizárólag attól a naptól kezdve járjanak, amelyen a szerződés megszüntetésének megsemmisítéséről szóló határozat jogerőre emelkedik.
- 14 A negyedik kérdés keretében felvetődik, hogy a 2011/7 irányelvet a nemzeti jogba átültető jogszabály (pontosabban a 13/2011. sz. kormányrendelet 3. cikke (21) bekezdésének az eladók vagy szolgáltatók és az ajánlatkérő szervek jogviszonyaiban alkalmazandó késedelmi kamat törvényes mértékét megállapító rendelkezései) az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdésében előírt korlátokat meghaladóan terjeszti-e ki az irányelv hatályát a jelen ügyben szóban forgóhoz hasonló támogatási szerződésekre.